

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, СЕПТЕМБРА 1998. ГОДИНЕ
ГОДИНА IX, БРОЈ 566

22

22

23

ДОБИТНА КОМБИНАЦИЈА

23

И ПОСЛИЈЕ ИЗБОРА - СРПСКИ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешел

Издање припремили:
Душан Кузмановић са сарадницима

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

**Заменик главног
и одговорног уредника:**
Душан Весић

Редакција:
Рајко Горановић, Момир Марковић,
Мирослав Васиљевић, Наташа
Јовановић, Јадранка Шешел, Дејан
Анђус, Александар Вучић, Рајко
Бурђевић, Коста Димитријевић, Јасна
Олуић, Весна Арсић, Жана
Живаљевић, Драгољуб Стаменковић,
Вељко Дукић, Димитриј Јанковић,
Огњен Михајловић

Лектор:
Ивана Борац

**Технички уредник, компјутерски
прелом и дизајн корица:**
Бојан Борђић - Пеци

Секретар редакције:
Љиљана Михајловић

Карикатуре:
Синиша Аксентијевић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:
Петар Димовић

Издавачки савет:
Томислав Николић, Маја Гојковић,
Драган Тодоровић,
Ратко Гонди, др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Зоран Красић,
Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић,
Ратко Марчетић, Владимир Башкот

Шеф дистрибуције:
Зоран Дражиловић

Штампа:
"Графичар" Добој

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су у
Регистар средстава јавног
информисања Министарства за
информисање под бројем 1104. од 5.
јуна 1991. године. Министарство за
информације Републике Србије 19.
августа 1991. године дало мишљење
број 413-01-551/91-01 да се "Велика
Србија" сматра производом из
тарифног броја 8. став 1. тачка 1.
алинеја 10. за чији промет се плаћа
основни порез по стопи од 3%.

Свјестан сам да ће ме због наслова којим започињем овај уводник, комунисти, односно социјалисти (јер они се сада тако називају и декларишу) оптужити за плагијат. Можда то и заслужујем, јер он (наслов) заиста и превише асоцира на ону њихову познату парола-заклетву, која и није била само пука парола, већ потврда "вјечности" једног несталог система, пошто су ОНИ заиста и послјије ЊЕГА владали једно вријеме. (Избјегавам одредницу "дуже" или "краће" вријеме, јер је она у овом случају врло реалтивна. Наиме, оно што се ЊИМА чинило вјероватно врло кратким, народу је било дуже од вјечности).

Дакле, упркос опасности да ми другови, по свом старом обичају, залијепа неку "незгодну етикету", парафразирају њихову парола, али не због њене "непролазне вриједности", већ отуда што заиста вјерујем да ће Република Српска преживјети предстојеће изборе односно изнаћи из њих још снажнија и животиња. Вјерујем у то и као припадник политичке странке која изборе доживљава само као могућност демократског преображаја Српске, а не као средство застрашивања њених грађана. Отуда ми не пада ни на памет да изборима дајем било коју другу димензију осим оне коју они објективно имају.

А објективно је да избори 12. и 13. септембра, неће бити ништа друго него поштено и непристрасно "суђење" (требају или овдје уопште наводници?) онима који се почетком године први пут, а касније још неколико пута, тешко огријешише о основне демократске норме, када на један врло дрзак и безочан начин погазише јасно изражену вољу и опредјељење огромне већине српског народа са претходних избора. Без икаквих скрупула, без имало стида, "свијетла" образа а црвене душе, вољу већине они претпоставише интересима мањине окупљене у комунистичко-монархистичко-бошњачку коалицију.

Каква год да буде "пресуда" чије се објављивање очекује послјије избора, српски радикали ће признати њену "правоснажност" и са њом ускладити своје даље политичко дјеловање. Јер, током предизборне кампање, а и у свим другим приликама, ова странка је показала да не припада онима које свој народ осјећају као глупу и политички неписмену масу, коју, без обзира шта мислила и осјећала, увијек "могу и смију" превести "жедне преко воде". Када би тако доживљавала простор у коме дјелује, Српска радикална странка одавно би престала да постоји.

За разлику од других, српски радикали се никада и нигдје својим бирачима не обраћају у ултимативној форми, нити их "подучавају" како "морају" да гласају. Они једноставно, на основу искуства са досадашњих избора, врло добро знају да је српски народ политички и писмен и зрео у толикој мјери да може непогрешиво одвојити "сјеме од кукоља" и да му за то не требају тутори и суфлери приликом гласања.

Знао је то српски народ и 1990. године, а знао је и на свим каснијим одлучивањима и изјашњавањима о својој судбини и својој држави. Према томе, нема никаквог разлога за сумњу и страх, да неко ко је до сада са успјехом положио толике испите из демократије, сада неће бити у стању да и на "матурском испиту" потврди своју политичку зрелост.

Уосталом доказ за то нашем народу и није потребан, јер он је одувијек посједовао ту особину. Ако постоји незрелост, њу треба тражити код неких његових политичких вођа и оних који се сматрају да су то. Код оних који од избора имају параноичан страх. Оних који на власт долазе не вољом народа, већ подвалама и преварама. А ови који су се тренутно испели на власт, успјели су то управо на такав начин. И то други пута.

Први пут успјели су то 1945. године, уз помоћ оних фамозних куглица и "поравих" кутија, а други пут 1998. уз помоћ Сафета Биче. Трећи пут то им неће поћи за руком.

Неће, између осталог и зато што народ и без "лекција" за кога "мора", а за кога, опет, "не смије" гласати, зна шта му ваља чинити.

Ваља му изаћи на изборе и гласати за Републику Српску. За разлику од многих политичких странака, лидера и лидерчиња, Република Српска остаће и послјије избора.

Остаће, дакле, Република Српска и српски народ. А уз српски народ, зна се, увијек је и Српска радикална странка. И прије и послјије избора.

Д.К.

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Извјесно је да слобода српског народа нема алтернативе, али зато српски народ има већ четврте по рду изборе у Републици Српској. Можда садашња власт демократију сагледава кроз омјер одржаних избора. Ови септембарски избори првобитно су били најављени као општи, а онда се, из ко зна којих разлога, одустало од те идеје. Значи у Републици Српској ће се одржати избори за посланике Народне скупштине Републике Српске и Предсједнички дом Босне и Херцеговине, као и за предсједника Републике Српске. На ове изборе Српска радикална странка излази самостално са својом посланичком листом за Народну скупштину и Представнички дом Босне и Херцеговине. Заједнички предсједнички кандидат Српске радикалне странке и Српске демократске странке, на септембарским изборима је др Никола Поплашен.

Српска радикална странка постигла је коалициони договор са Српском демократском странком, тако да ће подржати кандидатуру Момчила Крајшника за члана прдсједништва БиХ, а Мирка Шаровића за потпредсједника Републике Српске.

Судбина српског народа од завршетка рата на овим просторима константно је промјењљива, а њихова будућност до краја неизвјесна. Проблем није само што опасности вребају у разноразним Вестендорпима, већ и од стране домаћих издајника. Но, на народу, бирачком тијелу, је да одлучи да ли жели стабилну, чврсту одговорну и поштenu власт или, можда, оне који продају српство због телевизијског сликања и мало долара?

На ове изборе Српска радикална странка излази снажна и јединствена. Својим бирачима нуди поштenu и одговорну власт досљедну људског рода. Вријеме је да српску историју биљеже трезвене и честите српске главе, зато је на вама

Др НИКОЛА ПОПЛАШЕН

ДОЛАЗАК НА ЧЕЛО ДРЖАВЕ

Кормило државе у сигурне руке -
Др. Никола Поплашен

Како у животу човјека, тако и у животу народа могу се доживјети падови и посрнућа али они који желе преживјети морају знати да је ограничен број падова које себи смију дозволити. НАЖАЛОСТ, у врло кратком периоду, од непуне двије године, Република Српска је доживјела три посрнућа. Преживјети и четврто, било би право чудо.

Прво посрнуће, догодило се прије двије године, када је уз подршку Српске демократске и Српске радикалне странке за предсједника Републике изабрана Биљана Плавшић, и одмах по избору окренула леђа тим странкама и

СВЕ ОЗБИЊИЈЕ АНКЕТЕ ПОКАЗУЈУ ДА Др НИКОЛА ПОПЛАШЕН У КАНДИДАТУРИ ЗА ПРЕДСЈЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, УВЈЕДЉИВО ВОДИ ИСПРЕД БИЉАНЕ ПЛАВШИЋ

њиховим програмским одређењима.

Друго посрнуће, догађа се након прошлогодишњих ванредних парламентарних избора, када блок партија под патронатом Биљане Плавшић и Социјалистичке партије РС а уз помоћ Коалиције за цјеловиту и недјеливу Босну и Херцеговину, изабира Милорада Додика за предсједника Владе РС, иако је исти на изборима добио најмање подршке.

Трећи пад се догађа када иста гарнитурa у Народној Скупштини, прије неколико мјесеци смењује руководство Народне Скупштине, при чему се смењује Др Никола Поплашен са мјеста потпредсједника а на његово мјесто доводи Сафет Бичо (љепота божија).

Четврти пад-био би превелики ризик.

Можемо га избјећи само избором Др Николе Поплашенa за предсједника Републике Српске.

Др НИКОЛА ПОПЛАШЕН:

Тугаљива животна прича. Замало иста као и прича о свим искушењима кроз која пролази српски народ.

Одмах након Другог свјетског рата, друг Јожа почиње са акцијом смањења броја Срба у Хрватској и у тој акцији, Николини родитељи су 1946. године из Книна пресељени у једно село код Сомбора, гдје је и Никола рођен 1951. године

Николин отац, земљорадник, након неколико година, у потрази за послом креће са породицом у Сарајево.

По Николином, дјечјем сјећању, од Сомбора до Сарајева су путовали возом два дана. По доласку у Сарајево, чим су дошли до прве клупе у парку, мајка размогава завежљај дједи, да поједу преостале мрвице хране. Тек што су почели јести, наилазе жандари и тјерају их са клупе да не руже град. (Колико ли је само Срба у потрази за послом од Љубљане, Крања, Беча, Франкфурта или Хамбурга тако отјерано са клупе у парку).

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Као син сиромашног радника, Никола у Сарајеву вриједно учи, студира, дипломира, магистрира, докторира и постаје асистент а затим и професор на Сарајевском универзитету.

Почетак отаџбинског рата затиче га у Сарајеву. Укључен је у најужи штаб за одбрану српског народа. По налогу Др Радована Караџића оснива прву Српску новинску агенцију и Телевизију а након тога и Комесаријат за избјеглице и хуманитарну помоћ.

Врло брзо уочава злоупотребе око хуманитарне помоћи па даје оставку у Влади РС и одлази у Нишићку бригаду на сарајевско ратиште.

Како вријеме одмиче, све више увиђа да је немогуће имати

ефикасну власт без јаке опозиције.

Из његовог пријатељства са Др Војиславом Шешељем, које датира још са Сарајевског универзитета, рађа се идеја о оснивању Српске радикалне странке.

Оснива Српску радикалну странку као прву званичну опозицију у Републици Српској.

У представљању Др Николе Поплашена пред избор за председника Републике Српске, посебно се могло запазити да:

- позива на сарадњу све српске странке

- обећава ред, рад и поштивање закона;

- прихвата Дејтонски споразум и сарадњу са међународном заје-

дницом али уз услов да се не угрожава опстанак Републике Српске;

- потенцира историјске тежње српског народа да живи у једној држави (од господина Вестендорпа је због овог става претрпιο критике без икаквих аргумената);

- залаже се за већи утицај Народне скупштине и ограничавање овлашћења председника Републике;

- оставља утисак истинског господина, са политичком мудрошћу и искуством које је потребно за представљање Републике Српске у свијету.

УПАМТИТЕ - четврти пад се не смије догодити!

МИРЈАНА ШАИНОВИЋ - носилац посланичке листе

ПРВА ДАЖА СРПСКИХ РАДИКАЛА

За разлику од неких странака у којима жене лидера напредују захваљујући својим мужевима, у Српској радикалној странци се афирмишу жене које нешто вриједи.

Једна од таквих несумљиво је госпођа Мирјана Шаиновић, професор из Добоја, посланик у Народној скупштини Републике Српске.

Запажена је по бритким и општеприхваћеним иступима у даноноћним сједницама Народне Скупштине.

Већ је постало уобичајено да је зову "челична леџа" Српске радикалне странке.

Мирјана Шаиновић
На челу листе кандидата
за Народну скупштину
Републике Српске

Рођена 28. 10. 1951. године у Нишу.

Дипломирала на Филолошком факултету у Београду. Професор Српског језика и књижевности. Основала "Просвјету" још 1991. године у Добоју. Удата, мајка двије одрасле кћерке.

Живи у Добоју, гдје је по уласку муслимана у општинску власт напустила све функције које је до тада обављала у Општини.

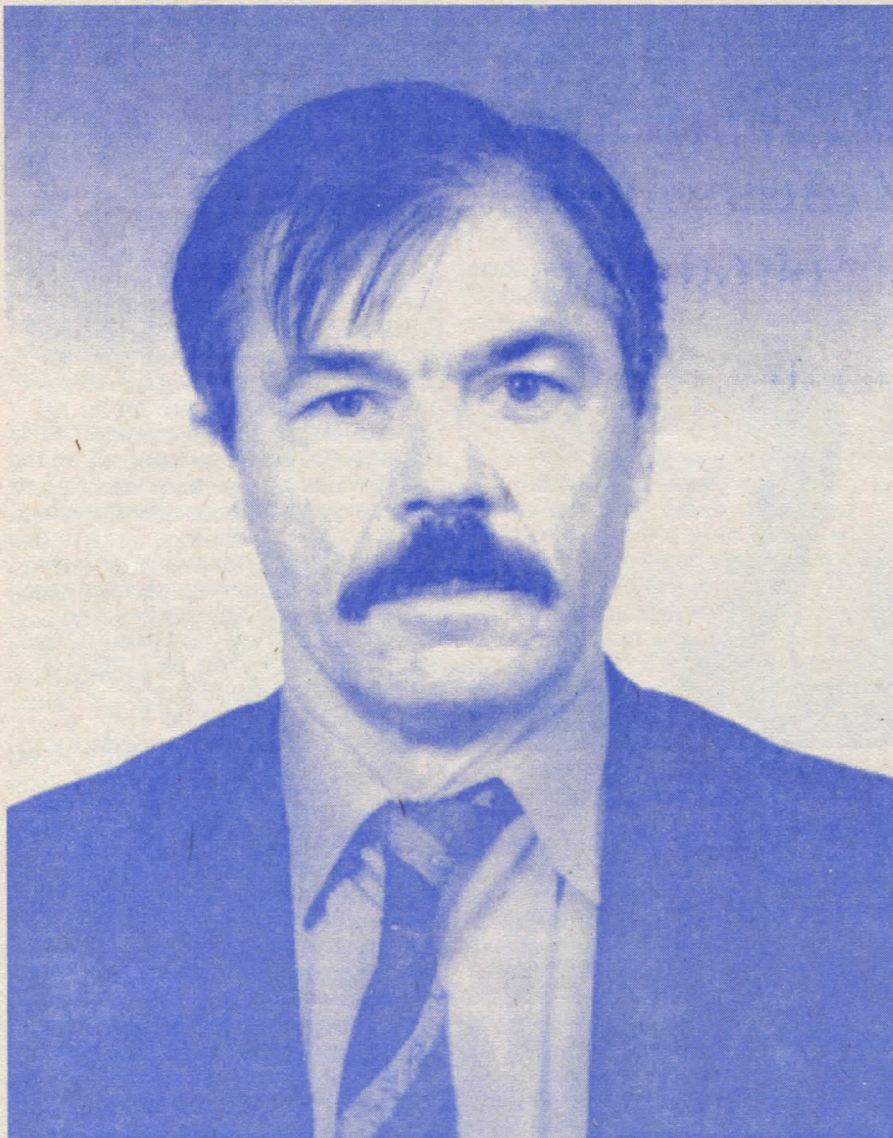
Председник општинског и окружног одбора Српске радикалне странке и члан Централне отаџбинске управе.

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Примариус Др РАДЕ КАЛАМАНДА

ТИХ КАО СЈЕНКА - ОШТАР КАО САБЉА

У нашу политичку стварност је ушао тихо и ненаметљиво као сјенка. Својом појавом представља нешто потпуно ново на политичкој сцени. Нема ни трага од наметљивости и разметљивости многих глумаца наше политичке естраде. Па ипак, његово име се у Српској ради-

калној странци од Теслића до Бања Луке, Бијељине, па и Београда изговара с посебним дозом респекта.

Тај респект није никаква случајност.

У тој тихој доброћудној појави, као божји дар, испољава се неслућена чврстина по питању очувања

српских националних интереса и по питању поштовања реда, рада и поретка.

Без обзира какве намјере имали, са доктором Каламандом се нећете усудити да разговарате, да ли би се могло урадити нешто незаконито или непоштено. У том погледу он је оштар као сама сабља.

Оставља утисак човјека, који и кад би 500 година био на власти не би знао направити никакав лоповлук.

Уважавајући чињеницу да се ради о изузетном ауторитету у области медицине, ипак нас копка, у чему је толика популарност тог човјека?

У тим размишљањима долазимо до нимало веселих закључака:

Српски народ је много пута обманут и изваран од разних глумаца, пробисвјета и трговаца слаткорјечивом маглom. Српски народ је запао у кризу недостатка моралног узора и ауторитета. Народ је обузет стрепњом и апатијом да се више никоме не може вјеровати.

У тако једном мучном стању, појављује се доктор Каламанда као прототип моралне чврстине и поштења и народ га почиње прихватати попут спасоносног свјетла које се појавило у тами.

Каламанда је потребан српском народу, као нека врста моралне терапије. И кад га не би било њега би требало измислити.

Како се борити против Каламанде?

Једини је начин да се у Српском народу појави више таквих. Међу теслићким радикалима, Каламанда се прати као гуру, али он не припада само њима.

Иако је рођен у Прибинићу, никаква грешка не би била ако напишемо да је рођен у Чечави, Блатници, Витковцима, Приједору, Бијељини или Требињу.

Избор Др Раде Каламанде за народног посланика је чиста формалност, јер он је својом појавом доиста **НАРОДНИ ПОСЛАНИК**.

ДА НЕ БУДЕ ДИЛЕМА ...

ЗАШТО КОАЛИЦИЈА са СДС?

КОЛИКО ЈЕ "НЕПРИРОДНА" КОАЛИЦИЈА СРПСКИХ РАДИКАЛА СА СРПСКОМ ДЕМОКРАТСКОМ СТРАНКОМ, А "ПРИРОДАН" САВЕЗ БИЉАНЕ ПЛАВШИЋ, ЖИВКА РАДИШИЋА, МИЛОРАДА ДОДИКА И САФЕТА БИЧЕ?

И ова предизборна кампања која се, на велику радост и огромно олакшање народа, приводи крају, показала је да је лажним борцима за демократију и Републику Српску, "кост у грлу" и највећа препрека њиховом политичком мешетарењу, и даље Српска радикална странка. Без обзира на то са које стране долазе, с лијева или с десна: из редова садашњег (Српска демократска странка) или бившег СДС-а (Српски народни савез), неокомуниста (Социјалистичка партија РС) или из политичке зоне сумрака (Странка независних социјалдемократа), тим "бескомпромисним борцима", у реализацији њихових великих циљева, сметњу прави политичка "недоследност и колебљивост српских" радикала.

А ти њихови "велики циљеви" (треба ли то уопште напомињати) увијек су само и искључиво ВЛАСТ. Отуда они из жестоке офанзиве када је у питању борба за власт у Републици Српској, увијек прелазе у дефанзиву и повлачење када треба бранити и чувати саму Републику Српску. Како је такво политичко понашање и деловање потпуно супротно политичким и програмским циљевима Српске радикалне странке, логично је онда због чега "јуришници" на фотеље, министарске и друге високе државне функције, у српским радикалима никако не могу да нађу истомишљеника и поузданог савезника, па њихову досљедност и принципијелост проглашавају наводном политичком колебљивошћу.

КО СУ КОЛЕБЉИВЦИ?

Не знамо ко се колебао прије двије године, када смо упозоравали руководство Српске демократске странке да Биљана Плавшић није погодна

личност за функцију председника Републике, Поред сумњи у наше добре и искрене намјере, мало је тада недостајало да не будемо проглашени "политичким слијепцима". а када су прогледали они који су били истински политички слијепи, па схватили да њихов вођа није ништа другачији од оног Домановићевог вође из истоимене сатире, Република Српска већ је стигла на руб амбиса.

Мирко Шаровић, заједнички кандидат за потпредседника РС

Када смо говорили и јавно прозивали и позивали у борбу против криминала који је под окриљем политичког и државног руководства достигао неслушене размјере, почели смо да "црвенимо". А када је добар број криминалаца и то оних водећих, прешао у Српски народни савез, Српска демократска странка узела је то као аргумент за тврдњу да је сада очистила своје редове.

(Шта ли је само имала да чисти, када је раније увијек, према властитом тврђењу, била кристално чиста, односно треба ли се и од чега чистити нешто што је потпуно чисто?)

ЈУРИШ НА ДРЖАВУ

Исто тако, они који још и данас слиједе "Коминтернино" упутство да је уништење нације и државе претпоставка стварања "раја на земљи" званог комунизам, наш позив на борбу против криминала, погрешно су схватили као позив на рушење државе.

Оцијенивши да ће Републику Српску најлакше бити срушити ако се претходно неутралишу оне политичке снаге које се боре за њено очување, за циљ свог првог напада изабрали су Српску демократску странку, рачунајући вјероватно да ће им Српска радикална странка касније бити лакши залагај, посебно ако се у први мах буде могла придобити за савезника.

Може се само замислити какво је огромно разочарање настало међу црвеним друговима оног тренутка када су схватили да су наш и њихов сукоб са СДС-ом сасвим друге природе и потпуно различити по циљевима. Кад су увидјели да је најважнији циљ и смисао политичког дјеловања српских радикала, искључиво борба за Републику Српску, а не патолошка мржња и незајажљиви нагон да се по сваку цијену уништи и са политичке сцене нестане Српска демократска странка, прогласили су нас саучесницима свих прљавштина Српске демократске странке.

Додуше, неки мало мање разочарани из ових редова, понешто нам као и "опраштају", али се никако не могу начудити откуд српски радикали у коалицији са СДС-ом, када су лани, посебно на локалном нивоу, били њихови најжешћи критичари?

**КАКВИ ЈУЧЕ,
ТАКВИ И ДАНАС**

Одговор на ово питање је врло једноставан. Српска радикална странка никада и ничим није оспорила програм Српске демократске странке, јер је он по својој суштини и довољно државотворан и национално прихватљив. Оно што смо раније, а чинимо то и данас, замјерили СДС-у је катастрофална кадровска политика. При томе смо се, наравно, трудили да свака наша замјерка има своје име и презиме.

Ако смо прошле године, примјера ради, писали о тадашњем предсједнику Скупштине општине Теслић Алекси Касаповићу, као о дезертеру, нити смо то тада слагали, нити је то дотични господин престао да буде. Јер, пошто "срам и брука живе двијека", Касаповић ће своје ратно бреме звано дезертерство носити до краја, па чак можда оставити и у наслједство.

Није то тако због воље или злобе српских радикала, већ је то тако због истине. А она се не да брисати нити умивати, баш као што су грешка и гријех (ово друго чак и више од првог) Биљане Плавшић која је овог јунака одликовала Орденом Његоша трећег ред, а подједнако тешки и тада и данас и у вијек вјекова.

Наша критика СДС-а или било које друге политичке странке (а мора се признати, нисмо штедили никога), никада није прелазила границу објективности. Напротив, увијек смо полазили од чињенице да ни једну партију није створио свевишњи, већ да је чине људи. А људе никада не треба дијелити и разврставати по политичкој припадности, јер то су остаци оне "велике филозофије" по којој је партија непогрешива, па су такви и њени припадници. Тако ствари поимају и понашају се само они којима странка треба као кишобран који га штити од одговорности сваке врсте или као лифт помоћу кога се диже у висине.

"ЖИТО И КУКОЉ"

Ваљда отуда што појединци умјесто да себе прилагођавају странци, странку прилагођавају себи, данас је на политичкој сцени Републике Српске превише лидера који се понашају по принципу: странка то сам ЈА. Отуда се код нас међу политичким странкама борба не води политичким средствима, него је на дјелу класични геноцид и рат до истребљења, јер неке странке могу да егзистирају само ако су саме и немају никога поред себе. За разлику од тих и таквих, Српска радикална странка ни у једној партији не види конкуренцију коју треба убити. Напротив, ми сматрамо да свака странка, чак и она која не смета никоме, осим самој себи, има своје мјесто и функцију у политичком животу. Неке су потребне ради потпунијег профилисања политичке сцене Републике Српске, а неке зато да народ лакше може разликовати и одвајати "жито од кукоља".

**ШТА ЈЕ МАЊЕ
НЕПРИРОДНО?**

А коалиција? Нешто што је у демократском свијету сасвим нормалан облик дјеловања и постојања политичких снага, код нас се доводи у сумњу. Ствар је програмских одређења и политичких интереса, ко ће са ким ићи у коалицију. У сваком случају, они који коалициони однос СРС и СДС уочи оворедељних избора сматрају неприродним, далеко ће теже успјети објаснити "природност" политичког савеза између Биљане Плавшић, Живка Радишића, Милорада додика и Сафета Биче. С друге стране, они којима смета ова коалиција двије националне и по програмским одређењима врло блиске странке, морају имати на уму и то да она и није потпуна. И Српска радикална странка и Српска демократска странка на парламентарне изборе излазе самостално, а заједничке кандидате имају за функције предсједника и потпредсједника Републике Српске и члана Предсједништва БиХ, јер на тај начин желе спријечити покушај цијепања српског гласачког тијела и расипање српских гласова.

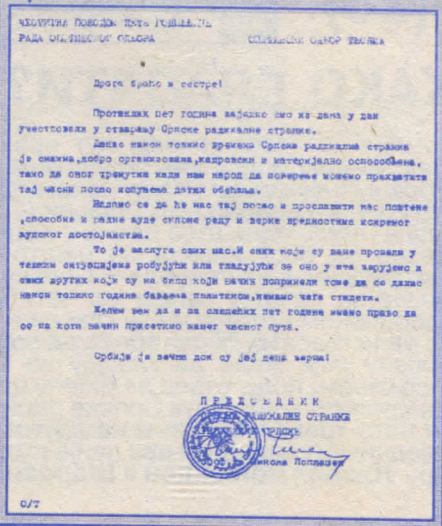
**ЈУБИЛЕЈ:
ПРВИХ ПЕТ ГОДИНА
ОДЛОЖЕНО
РОЂЕНДАНСКО
СЛАВЉЕ**

Предизборна кампања која ових дана улази у завршницу, спријечила је Општински одбор Српске радикалне странке у Теслићу, да 4. септембра достојно обиљежи пету годишњицу свога постојања. Тог датума 1993. године, одржана је оснивачка скупштина ове странке у Теслићу, која је за пет година прошла све "Сциле и Харибде" и "трновитим путем стигла до звијезда", да би већ након ових долазећих избора сјела на политички трон.

Наиме, већ сада је извјесно да су српски радикали најјача и најорганизованија политичка снага, не само у општини Теслић, него и читавој Републици Српској.

Иако су, дакле, имали довољан и добар разлог за славље, у Општинском одбору је одлучено да се, због ангажовања комплетног чланства у предизборној кампањи, то одложи послје избора, када ће услједити двоструко славље. Поред јубилеја, односно петог рођендана, српски радикали у Теслићу већ сада се спремају да у другој половини септембра прославе и побједу на изборима.

П.С.
Честитке за успјех на долазећим изборима, у Српској радикалној странци у Теслићу очекују тек након 13. септембра, а ових дана њено сједиште у овом граду, просто је затрпано рођенданским честиткама. Из те велике масе издвајамо ону која је стигла од доктора Николе Поглашена, будућег предсједника Републике Српске.

Председништво Босне и Херцеговине
- Српски члан
Predsjedništvo Bosne i Hercegovine
- Srpski član

(703)

Овдје

обилежите

(22)

10	ЗОРАН ТАДИЋ	СРПСКА КОАЛИЦИЈА ЗА РЕПУБЛИКУ СРПСКУ
22	Мр МОМЧИЛО КРАЈИШНИК	КОАЛИЦИЈА СДС - СРС РС
40	ЖИВКО РАДИШИЋ	СЛОГА

Пресавити овде / Presaviti ovdje

Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ
са територије Републике Српске
Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH
s teritorija Republike Srpske

(502)

Presaviti ovdje

9	ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА РС	
10	СРПСКА КОАЛИЦИЈА ЗА РЕПУБЛИКУ СРПСКУ	
11	BOSANSKI ZELENİ (BZ)	
12	SRPSKI POKRET OBNOVE (SPO)	
15	JUGOSLOVENSKA LJEVICA	
17	KOALICIJA ZA CJELOVITU I DEMOKRATSKU BOSNU I HERCEGOVINU (SDA BiH, S BiH, LIBERALI BiH, GDS)	
18	СРПСКИ ОТАЏИНСКИ ФРОНТ - Војо Купрешанин	
27	SDP - SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	
38	РАДИКАЛНА СТРАНКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	
40	СЛОГА	
43	PENZIONERSKA STRANKA REPUBLIKE SRPSKE	
49	DEMOKRATI BiH	54 Алијанса
28	KOALICIJA CENTRA	
2	HSS BiH	59 Алијанса
81	HRVATSKA NARODNA ZAJEDNICA	
63	HDZ BiH	
67	STRANKA ZA JUGOSLAVIJU	
68	NOVA HRVATSKA INICIJATIVA - HKDU	
23	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	73 Алијанса
41	СДС ЛИСТА	
78	BOSS - BOSANSKA STRANKA	
51	КОАЛИЦИЈА ЗА КРАЉА И ОТАЏИНУ	80 Алијанса
61	ЗА КРАЉА И ОТАЏИНУ - СРПСКИ МОНАРХИСТИЧКИ САВЕЗ	
82	СРПСКА СЕЉАЧКА СТРАНКА	

Овдје

обилежите

(23)

КАКО ГЛАСАТИ?

Комплетно гласање овај пут врши се само на једном гласачком листу, на коме се налазе четири, испрекиданом линијом, раздвојена поља, различите боје у њиховом заглављу. У првом (најмањем) пољу налазе се имена три кандидата (Зоран Тадић, Мр. Момчило Крајишник и Живко Радишић) а испред њих бројеви (10, 22 и 40). На том дијелу гласачког листа врши се гласање за српског члана Председништва Босне и Херцеговине. Десно од овог налази се нешто мало веће поље на коме су имена кандидата за председника и потпредседника Републике Српске (по два у пару). Иначе на почетку сваког од четири поља налази се простор (усправна трака црвене боје са бијелим водоравним цртицама) за гласање. На једну од тих цртица, а испред броја странке или кандидата за коју се жели гласати, бирач треба да повуче водоравну линију (-) оловком коју ће добити на бирачком мјесту. Бирачи који желе да гласају за **Српску радикалну странку**, учинеће то ако такву линију у првом (најмањем) пољу ставе на бијелу цртицу испред броја **22**, гдје се налази име **Мр. Момчила Крајишника**, заједничког кандидата Српске радикалне странке Републике Српске и Српске демократске странке. То исто треба учинити и на другом пољу. Дакле, линију повући такође испред броја **22**, гдје се налазе заједнички кандидати ове двије странке за председника и потпредседника Републике Српске - **Др. Никола Поплашен** и **Шаровић Мирко**, а у продужетку стоји **Коалиција СДС-СРС РС**

Председник и потпредседник Републике Српске

(600)

Predsjednik i potpredsjednik Republike Srpske

10	Мр МИХАИЛО ЦРНАДАК Др БРАНКО ЛАТИНОВИЋ	СРПСКА КОАЛИЦИЈА ЗА РЕПУБЛИКУ СРПСКУ
22	Др НИКОЛА ПОГЛАШЕН ШАРОВИЋ МИРКО	КОАЛИЦИЈА СДС - СРС РС
40	Проф. др БИЉАНА ПЛАВИЋ СВЕТОЗАР МИХАЈЛОВИЋ	СЛОГА
67	SEKULOVIĆ PREDRAG NENAD LJEPOJEVIĆ	STRANKA ZA JUGOSLAVIJU
78	ZULFO NISIĆ FATIMA RAGIBOVIĆ	BOSS - BOSANSKA STRANKA

Овдје

обилежите

(22)

Пресавити овдје / Presaviti ovdje

Народна скупштина Републике Српске

(300)

Narodna skupština Republike Srpske

2	HSS BiH	49	SOCIJALDEMOKRATI BiH	54	Alijansa
4	BORKO DZAJIĆ /DZAJA/	28	KOALICIJA CENTRA		
10	СРПСКА КОАЛИЦИЈА ЗА РЕПУБЛИКУ СРПСКУ	50	SOCIJALDEMOKRATI RS I BiH (STRANKA DRVARCANA)	74	Alijansa
11	BOSANSKI ZELENi (BZ)	60	DNZ - DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BiH		
12	SRPSKI POKRET OBNOVE (SPO)	63	HDZ BiH	76	Алијанса
13	BOSANSKONERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA BPS	66	СНСД - Милорад Додик		
15	JUGOSLOVENSKA LJEVICA	67	STRANKA ZA JUGOSLAVIJU	80	Алијанса
17	КОАЛИЦИЈА ЗА СЈЕЛОВИТУ I DEMOKRATSKU BOSNU I HERCEGOVINU (SDA BiH, S BiH, LIBERALI BiH, GDS)	68	NOVA HRVATSKA INICIJATIVA - HKDU		
18	СРПСКИ ОТАЉИНСКИ ФРОНТ - Војо Купрешанин	78	BOSS - BOSANSKA STRANKA	80	Алијанса
19	ТОДОРОВИЋ РАДЕНКО - ШИШО	39	POLITIČKI KLUB NEZAVISNIH BiH		
27	SDP - SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	53	СДС - СРПСКИХ ЗЕМАЉА	80	Алијанса
28	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	23	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ		
43	PENZIONERSKA STRANKA REPUBLIKE SRPSKE	45	ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА ЗА БАЊА ЛУКУ И КРАЈИНУ	80	Алијанса
38	РАДИКАЛНА СТРАНКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	77	МИЛОСАВА ЈАКОВЉЕВИЋ		
42	SOCIJALNO-LIBERALNA STRANKA RS (SLS RS)	51	КОАЛИЦИЈА ЗА КРАЂАИ ОТАЉИНУ	80	Алијанса
1	СРПСКИ НАРОДНИ САВЕЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ - Биљана Плавшић	61	ЗА КРАЂАИ ОТАЉИНУ - СРПСКИ МОНАРХИСТИЧКИ САВЕЗ		
9	ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА РС	82	СРПСКА СЕЉАЧКА СТРАНКА	80	Алијанса
47	DEMOKRATSKI CENTAR RS (DC RS)	83	"NARODNA RADIKALNA STRANKA"		

Овдје

обилежите

(23)

На трећем пољу (доња лијева страна гласачког листа) глас се за Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ. Ту ознаку треба ставити на бијелу црту испред броја **23**, на мјесту гдје стоји написано: **Српска радикална странка Републике Српске**.

И на крају, на четвртм (највећем пољу) које заузима десни доњи дио гласачког листа, бирају се посланици за Народну скупштину Републике Српске. У другом ступцу налази се број **23**, испред **Српске радикалне странке Републике Српске**. Након што и ту ставите идентичну ознаку као и на претходна три мјеста, завршили сте гласање. Честитамо!

ДА ЗАПАМТИМО:

На два поља у горњем дијелу листа, број за који треба гласати је **22**.

2. На преостала два поља, тражите и означите број **23**

3. Гласање се врши уписивањем водоравне линије, а не заокруживањем.

4. Глас се оловком коју ћете добити на гласачком мјесту, а никако не оловком црвене боје.

ГЛАСАТИ, А НЕ ПОГРИЈЕШИТИ?

ЗА И ПРОТИВ СРПСКИХ РАДИКАЛА

МНОШТВО ЈЕ РАЗЛОГА ЗА, А НИ ЈЕДАН ПРОТИВ, ДА СЕ НА ПРЕДСТОЈЕЋИМ ИЗБОРИМА ГЛАСА ЗА ЛИСТУ И КАНДИДАТЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

РАЗЛОЗИ ЗА

- Српска радикална странка Републике Српске бори се за очување Републике Српске и свих елемената њене самосталности гарантованих Дејтонским споразумом.
- Српска радикална странка Републике Српске има политички програм који нуди права рјешења свих проблема националне, економске и социјалне природе.
- Особине српских радикала су патриотизам, мудрост, способност, енергичност, поштење, повјерење, вјера у будућност и сопствена спремност да се национални и државн интереси ставе изнад личних.
- На челу Српске радикалне странке Републике Српске је проф. др. Никола Поплашен, кандидат за председника Републике Српске, који је својим дјеловањем у политичком животу, а посебно у - Народној скупштини, показао да је довољно mudar, снажан и способан да народ одбрани од издајника. Када он говори, читава нација слуша. Само захваљујући његовим способностима и пожртвовању, ми још увијек нисмо дио унитарне Босне и Херцеговине.
- Председник Поплашен је учен, радан и поштен породични човјек у чије идеје вјерују његови следбеници, породица и пријатељи. Већ седам година заједно са др. Војиславом Шешељем он је на јасно зацртаном путу реализације програма Српске радикалне странке. Снага његове личности и здрав разум су гаранција да по избору на мјесто председника Републике Српске неће постати марионета.
- Кандидатуру председника Поплашен подржала су до сада 784.394 грађана Републике Српске, а нови потписи стално пристижу.
- Председника Поплашен од противкандидата разликује то, што ће иза њега остати сјећање на период мира, стабилне и демократске владавине за вријеме које је сачувана Република Српска и доживљен њен економски и социјални препород.
- Председник Поплашен одражава национално јединство, јер је подједнако поштован од свих Срба, без обзира на то у којој су странци.
- Председник Поплашен и нема достојног противкандидата. Противници су му или издајце или дојучерашњи ратни противници муслимани. Проблем је у томе што они наступају заједно, јер је Биљана Плавшић кандидат и Странке демократске акције Алије Изетбеговића. Зато сви Срби морају изаћи на изборе да би однијели превагу над муслиманским гласовима.
- Разумљиво је што муслимани подржавају Биљану Плавшић. Она је за њих боља од Алије Изетбеговића. Алија их је преварио и натјерао у рат због којег су се морали иселити са одређених простора. Биљана их с једне стране враћа кући, а с друге им омогућава да приграбе и задрже и српске куће и станове у којима се сада налазе, јер се не чини ништа на заштити права Срба избјеглица.
- Поред ове, друга велика превара Биљане Плавшић је обећање да ће зауставити криминал. Криминалаца је данас највише у њеној странци у коју су се склонили да би задржали директорска мјеста. Она их је радо дочекала и наградила, јер зна да их може купити и упрегнути у кола међународних фактора који раде на уништењу Републике Српске.
- С друге стране председник Владе Републике Српске је ратни профитер који је уз помоћ муслиманских гласова дошао на чело владе. Они га подржавају јер је спреман да због сопствене власти прода Републику Српску.
- Понаша се као жена која по селу vara мужа и онда када се врати кући каже: Ето, да нема мене, не би се никад ни чуло за нашу кућу.
- Додик прича о економском напретку, а за његове владавине још ни једна фабрика није прорадила, једино је ионако сиромашну земљу и народ успио задужити до гуше.
- Иако у Дејтонском споразуму дословно пише да "уколико се не донесе арбитражна одлука након годину дана остаје постојеће стање", статус града Брчко, још увијек је неријешен. Додиков долазак на власт осоколио је непријатеље Републике Српске, па је овај град данас даље од нас него што је био за вријеме власти СДС-а.

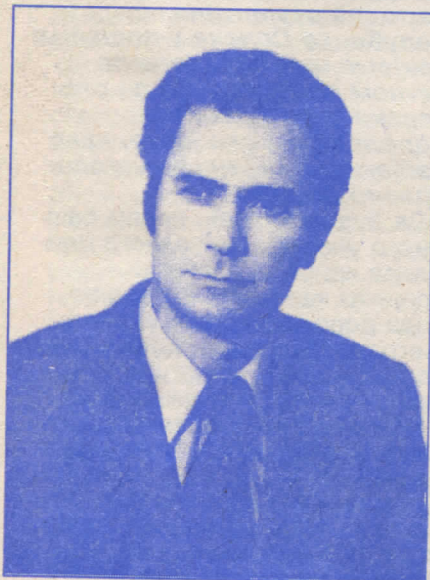
РАЗЛОЗИ ПРОТИВ

- Не постоји ни један.

УВИЈЕК УЗ СВОЈ НАРОД
СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ДУШАН БИЛЧАР, ПРЕДСЈЕДНИК ИЗВРШНОГ ОДБОРА
УДРУЖЕЊА ИЗБЈЕГЛИЦА ОПШТИНЕ ТЕСЛИЋ

ИЗБЈЕГЛИЧКА ТУГА ЈЕ ГОЛЕМА...

Душан Билчар:
избјегличка исповјест

УЗ ПОРОДИЦЕ ПОГИНУЛИХ БОРАЦА И РАТНЕ ВОЈНЕ ИНВАЛИДЕ, ИЗБЈЕГЛА И РАСЕЉЕНА ЛИЦА СУ СТАЛНА БРИГА И ЗАКЛЕТВА СВИХ ПОЛИТИЧКИХ ПАРТИЈА, ПОСЕБНО ТОКОМ ПРЕДИЗБОРНЕ КАПМАЊЕ. УПРКОС ОВОЛИКОЈ "БРИЖНОСТИ" И ПОПЛАВИ "КРОКО-ДИЛСКИХ СУЗА", ОВИ СРПСКИ НЕСРЕЋНИЦИ СУ И ДАНАС ТАМО ГДЈЕ СУ БИЛИ ПРИЈЕ ТРИ ГОДИНЕ.

избора), ови српски несрећници биће поново прешуштени сами себи и својој нестретној судбини. У знак протеста због таквог односа према њима, али и осјећаја истинске људске солидарности, дио простора у овом борју нашег специјалног издања, поклонили смо избјеглицима. Међутим, није нам намјера да властитим ангажовањем и "нуђењем рјешења", односно лажним и нереалним обећањима, досипамо со на незацјељене и све теже ране, већ осјећамо дуг и обавезу да коначно дозволимо да о свом проблему и мукама својим, проговоре они који те муке најбоље знају и осјећају. У том циљу, странице "Велике Србије" отворили смо Душану Билчару предсједнику Извршног одбора Удружења избјеглих и расељених лица у општини Теслић. Сматрамо да је господин Билчар, и позван и компетентан (далеко компетентнији од било којег локалног политичког лидера), да говори о проблему људи који су током рата или непосредно послије њега морали напустити своја огњишта и потражити смјештај у нашем граду и општини. Не само због функције коју има у њиховом Удружењу, већ прије свега отуда што је у посљедњих неколико година осјетио све тежине и горчину избјегличког живота. Ријеч је о човјеку који је, иронијом судбине, некада имао два, а данас нема ни једног завичаја. Слично као и његов славни земљак Гаврило Принцип, и

јунак неше приче из Грахова у коме је рођен 1932. године, двије деценије касније одлази у Сарајево, гдје се запошљава и школује у исто вријеме. Ту ће провести практично читав радни вијек, у коме ће стећи глас истакнутог стручњака, привредника и руководиоца, у сарајевском "Унионинвесту", у коме га већ пред само пензионисање, затиче, рат на мјесту директора Предузећа "Меплинг".

Прича је у наставку класична сарајевска: Долази рат и Душан се, мада никада није сазнао због чега, међу првима нашао у муслиманском затвору. У ствари, то и није био затвор, јер сличних мјеста за "преваспитавање" Срба у овом граду било је напретек. Након "темељите обраде", са неколико поломљених ребара, бројним ранама од којих су оне душевне најтеже, и успоменама које не блиједе, Душан је размијењен, односно пуштен да оде у српски дио тадашњег Сарајева. Без обзира на поодмакле године, одмах ступа у редове Војске Републике Српске и у њој ће остати све до окончања рата. И ту бисмо могли завршити представљање нашег саговорника, јер је и крај приче, поново познати сарајевски тужни крај. Слиједи Дејтон, па онда "збогом Сарајево".

А да ли се све тако морало окончати, односно да ли је битка за Сарајево, након неспорне побједи Срба у рату, морала да се заврши поразом у миру - питамо господина Билчара.

Кодекс понашања политичких партија у предизборној кампањи, који ОЕБС уочи сваких избора допуњава новим правилима, има један велики недостатак. Чини се да би у њега требало унијети одредбу којом би се забранила злоупотреба избјеглих лица у јевтине политичко-пропагандне трикове. Јер, да није породица погинулих бораца и ратних војних инвалида, избјеглице би биле једина и највећа заклетва политичких партија и лидера, а распуштање колективних центара, (Анекс седам Дејтонског споразума, она три потпуно изједначена права која се тичу њиховог повратка и располагања имовином)...најчешће фразе у њиховим јавним предизборним иступима. Није тајна да ће избјегличко питање „изаћи из моде и бити заборављено већ оног тренутка када буде започела изборна шутња, а већ 14. септембра (дан послије

-На жалост, морало је. Крвави рат и око Сарајева учинио је своје и свакоме је било јасно, а Срби су то свима ставили до знања, да за нас нема мјеста у овом граду. Истина, након потписивања Дејтонског мира и одлуке да Сарајево остаје с ону страну међуентитетске линије, ми смо тражили од међународне заједнице и њених организација да се Србима у Сарајево обезбиједи локална самоуправа и полиција. то је био услов нашег останка, али, на жалост, сви су се оглушили о наше захтјеве и ми смо схватили да морамо ићи.

Баш морали?

Морали смо, јер нам нико није обећавао ни минимум личне ни било које друге сигурности. Не само да није обећавао, него се уочи нашег егзодуса, ваљда с циљем да се он убрза, Србима упућује директне и отворене пријетње. Ја не знам како би се другачије могли протумачити иступи на телевизији њихових челника, на примјер, председника Владе БиХ, господина Мурадовића који је без имало либљења поручио свим Србима у Сарајево, да власт о сваком од њих појединачно има подебели досије у МУП-у. Сјећам се да је рекао да су досијеима обухваћена чак и дјеца и да ће их оно што је тамо записано пратити од првих школских дана, па све до краја живота. Овакав став муслиманских власти, потпуно пасиван однос међународне заједнице, те чињеница да су Срби у Босни и Херцеговини ипак добили своју државу Републику Српску, за око 150 хиљада Срба из Сарајева, био је сасвим довољан мотив и разлог да напусте своја вјековна огњишта и преселе се на подручја која су по Дејтону припала Републици Српској. Један већи број, неколико хиљада, дошло је у Теслић. Међу њима сам био и ја и ево већ трећа година ја сам становник овог града.

Нећемо да вас питамо ни како вам је, ни како живе избјеглице. Таква питања најчешће постављају они који и не желе да чују одговор на њих. Вјерујемо да нисте ни изблиза задовољни оним што сте овдје добили. С друге стране, убијеђени смо да бисмо, трагајући за одговором на другој страни, добили увјеравања, да је Теслић својим избјеглицама понудио и дао највише што је

могао.

Оно што мени лично највише смета, то је утисак да проблеми избјеглица, умјето да се рјешавају, све више постају попрешите политичких обрачуна. Да ли и међу вама избјеглицама има оних који тако мисле и како Ви лично гледате на све присутнију тенденцију политизације овог, и за избјеглице, и за Републику Српску, сигурно најтежег проблема ?

- Тачно је да се избјегличка мука политизује у оба ентитета. Међутим, у покушају да одговорим на ово питање ја ћу се задржати искључиво на простору Републике Српске. Са жаљењем морам рећи да актуелна власт у Српској није ништа учинила у смислу трајног рјешавања овог проблема. Напротив, избјегличко становништво, а оно чини готово половину укупне популације, актуелној власти служи само као средство предизборне промоције. Додуше, не само њој, јер слично се понашају и неке друге политичке странке. Са нама се манипулише на све начине, а све с циљем да се сачува власт у Републици. Ја одговорно тврдим да постоје објективне могућности да се избјеглички центри распусте и да се њихови станари смјесте у напуштене куће и станове. Међутим, жалостно је да се и данас, три године након завршетка рата, још увијек говори само о привременом смјештају, а да трајни смјештај још увијек нема своју опцију. Треба ли се онда чудити што Влада још увијек нема јасан програм комплексног рјешавања избјегличког проблема у Републици Српској. Не смао да нема јасан, него нема никакав.

А све док се не дефинише начин трајног смјештаја нас избјеглица у Републици Српској, нема наде да наставимо живот тамо гдје га је рат прекинуо. Другим ријечима, оног тренутка када умјесто "привремених", постајемо стални грађани ове Републике, ми ћемо се моћи окренути раду и стицању средстава за нормалан живот, јер вјерујте, сваком од нас је дојадило чекати хоће ли му неко дати неку помоћ, како би имао ручак. **Ако се сложите, начин на који ви заговарате рјешавање проблема избјеглица подразумијева обавезу**

стварања законских и других претпоставки. Осим Анекса седам Дејтонског споразума, сви други правни акти у овој области су или привремени, или недоречени. Чак је привремено заустављена и скупштинска процедура око доношења Закона о напуштеној имовини, а посебно је симптоматично да је то један од ријетких законских пројеката који Народна скупштина Републике Српске у посљење

вријеме није донијела по хитном поступку. Да ли сте упознати са његовим одредбама и ако јесте, како избјеглице оцјењују његово правно дејство?

- Да будем искрен, нисам баш много упознат, из разлога што Влада крије тај законски пројекат као змија ноге, а то онда довољно говори о његовом садржају. Жалосно је да смо више упознати са законским одредбама које се односе на ову проблематику у Федерацији, него у властитој држави.

Према ономе што пише у законима МХ федерације, јасно је да су они прије свега антидејтонски усмјерени. Примјера ради, да би неко ко је у рату напустио подручје Федерације стекао право на стан у коме је до тада живио, он мора да се врати и користи наведени стан најмање шест мјестеци, а након што га откупи, не може га отуђити у року краћем од пет година од дана уписа права власништва у државним земљишним књигама. Дакле, да би неко повратио стан у коме је живио, он мора да се врати и живи у мјесту предратног пребивалишта, иако је Дејтонским споразумом свим грађанима загарантовано право на слободан избор мјеста живљења.

Морам констатовати да власт у Републици Српској, односно Министарство за избјегла и расељена лица, није уопште реаговало на овакво законодавство у сусједном ентитету. Додуше, можда и јест, али то нама није познато, јер веза овог министарства са удружењима избјеглица на општинском, регионалном или републичком ниову, готово да и не постоји, упркос нашим и настојањима и добрим жељама да се она успостави. **Откуда таква тврдња, ако се зна да је нова Влада**

Републике Српске у експозеу свог предсједника, бриге о избјеглицама ставила међу приоритете свога дјеловања. Посебно је најављено хитно и тренутно распуштање колективних центара?

- Да је имала довољно воље и одговорности, Влада је заиста могла распустити све колективне центре у Републици. Она то и сада, уз миминална средства може учинити за двадесетак дана. Треба једноставно само иселити оне који бесправно станују у напуштеним кућама и становима и одједном ће се видјети да можда имамо и вишка стамбеног простора. Знам да се овакав рецепт можда неће свидјети домаћим "избјеглицама", али они морају схватити да их у том случају не исељавају избјеглице које су морале доћи на ово подручје, већ Дејтонски мировни споразум који је ту до краја јасан.

Кад већ инсистирате на Дејтонском споразуму, не чини ли Вам се да би његова примјена на начин који се све више заговара, могла ријешити проблеме избјеглица тако што би они били буквално натјерани да се врате.

- Не могу овдје да се стављам у улогу "адвоката" свих избјеглица, али бар кад су у питању људи који су овамо стигли из Сарајева, мислим да у великој мјери познајем и њихово размишљање и расположење за повратак.

Прије свега, ја сам за то да се сваки човјек појединачно изјасни да ли жели да се врати или хоће да остане у Републици Српској. Што се тиче Срба из Сарајева, они су се, у највећем броју, већ давно изјаснили. Чињеница је да ми нисмо из Сарајева побјегли пред муслиманском офанзивом, јер што се тога тиче, ми бисмо још увијек били тамо. Ми смо једноставно, у тренутку када је потписан мир, одлучили да не желимо да живимо скупа и то је јасно и нашој и међународној јавности.

Јасне су и игре које се око тога плету. Међународна заједница, посебно западноевропске земље настоје да се ријеше избјеглица и при томе нас гурају све поново у исти "босански лонац". Актуелна власт у Републици Српској, даје подршку међународној заједници у таквим настојањима, само то не смије јавно да покаже, па онда одлажући рјешавање наших проблема, примјењујући тактику исцрпљивања, очекује да ћемо изгубити вољу за даљу борбу и да ћемо се на крају вратити тамо одакле смо ископали и гробове својих предака. Без обзира што смо сви ми на граници стрпљења и издржљивости, у тој игри дебелих живаца, изгубиће садашња власт.

Долазе избори а уочи њих увијек се обећава да ће бити боље. Има ли наде да тако заиста и буде?

Постало је правило да многе

политичке странке уочи избора, не само обећавају народу право благаостање, него чак иду тако далеко да прецизно набрајају шта ће све урадити. Највјештији у тој трговини лажима, морам то рећи, за сада се показују социјалисти, односно читава политичка коалиција "Слога", која је за досадашњег мандата до краја потврдила да остаје вјерна оном комунистичком маниру садржаном у навици да се једно мисли, друго говори и обећава а сасвим десето ради и чини. То се најбоље показало кроз њихову антисрпску политику у српској Народној скупштини.

Када је ријеч о избјеглицама, све је очигледније да ова политичка групација само заговара поватак, што води успостави унитарне БиХ у којој ће нестати Република Српска. Удружење избјеглица у Републици тражило је од владајућих структура да се сва три права у Дејтонском споразуму, која се тичу избјеглица равноправно третирају, односно да се измени њихов редосљед. Дакле, прво размјена и надокнада имовине, па тек онда право на повратак. На жалост, у разговору са нама они то и обећавају, али у контактима са другом страном и међународном заједницом, наша власт понаша се као да Дејтон, осим поватка и то безусловног, и није предвидио никакву другу могућност. Наравно, и право поватка не треба оспоравати и свакоме ономе ко жели, треба омогућити да се врати својој кући. Али, чак и тада треба бити искрен према избјеглицама. Није довољно прочитати им или објаснити шта пише у Дејтонском споразуму или неком другом документу, него исто тако и рећи им да их тамо очекује другачија власт и другачији закони, муслиманска полиција, измишљени "бошњачки језик", друга култура, обичаји, другачија национална обиљежја, бошњачки образовни систем и низ других изненађења које Дејтон није нити може да предвиди. О безбједности им не треба говорити, јер бар ми из Сарајева, након недавног убиства оног старца у Илијашу на синовом гробу, знамо да виц о Муји који се шест пута оклизнуо на кору од банане па сваки пут пао на Суљин нож, на жалост више и није виц.

ТЕСЛИЋ - нови завичај многих избјеглица

"СЛОБОДНИ МЕДИЈИ"

КРИВА ОГЛЕДАЛА

Ако су медији огледало демократије у једном друштву, онда је Република Српска све прије него демократска држава. Ту слику ружног лица наше демократије немогуће је поправити (упркос огромном труду) ни помоћу кривих огледала, каква је иначе већина медија на овим просторима, а посебно водећа државна средства информисања, Српска радиотелевизија прије свих.

Не треба о слободи медија говорити језиком статистике, па на основу тога да ли је за вријеме Владе Гојка Кличковића више отворено, или за мандата Милорада Додика затворено медија у Републици Српској, извучити закључке за које се унапријед зна да ће бити погрешни. Јер, нити је Свјетлана Шилеговић (министар информација у Кличковићевој влади) од медија направила робове и слијепе послушнике (како се иначе тврди), нити је Рајко Васић (Додиков министар информација) ослободио медије. Ово посљедње нарочито није, јер из ропства се могу ослободити само они који желе слободу.

Истина је да о слободи или неслободи медија одлучују политички моћници, али она зависи прије свега од оних који у њима раде.

Наиме, као и сваки знат, и новинарство тражи стручност, а све друго у овој професији има секундаран значај. Истина "седма сила" (ма која сила?) воли често да истиче и своју храброст, али то је само један дебела самообмана, јер осим мозга и језика, ни један други орган није предуслов за бављање овим послом. (Најбољи доказ за то су мнгобројне жене у новинарству). Напротив, далеко већа храброст потребна је, рецимо, једном хирургу него новинару, јер је ваљда далеко већи ризик оперисати човјека и одлучивати о његовом животу или смрти, него написати или рећи да је црно нечему што је црно, односно бијело ономе што је очигледно тако.

Додуше, посленици јавне ријечи из Брозвог и постброзовског периода можда се неће сложити са оваквом тврдњом, јер из искуства знају да су име у нови-

нарству најбрже и најлакше стицали они који су по "своје" мишљење одлазили у комитете. Жалосно је што се у тој поданичкој пракси и навизи, данас мијењају само комитети.

Закључак који се сам по себи намеће из оваког размишљања, врло је једноставан: Медији ће постати истински слободни, тек онда када се ослободе оних којима је најмање стало до слободе коју призивају и заговарају. Такву "чистку", наравно, не треба нити смије да врши било која политичка партија, влада, или министар. Чак ни уредник. Она треба да буде ствар професионалне етике.

Диференцијација у овој професији је неминовна, али не оваква каву имамо и каква се врши: "паљански" и "бањалучки" новинари, већ на новинаре и оне који себе тако (без разлога) називају.

У, овом тренутку, апсолутну доминацију и превагу, на жалост, у медијима имају ови други, а то се најбоље види из чињенице да су и након "демократских реформи" на екрану државне телевизије остала углавном иста лица. А ако је телевизији стало до гледалаца, онда, хтјела то или не, услуга неких водитеља, новинара и уредника, заиста се мора ослободити. Понављамо, не због

грешака које се не би могле опростити, већ једино због гледалаца и гледаности програма.

Поред бројних особина које сваки медиј мора да посједује (лекција која се учи у првом разреду новинарске школе), телевизија мора да буде и неко коме се вјерује. А како вјеровати у оно што до вас допире из уста Мире Лолић-Мочевећ, Маринка Учуре, Предрага Лакете, Свјетлане Пезер-Шукало и многих других познатих и мање познатих ТВ "фаца". Не тврдимо да они лажу, али вјеровати им се просто не може јер без обзира колико у посљедње вријеме настојали да лик и дјело Биљане Плавшић оките "светачким ореолима", не можемо ипак заборавити ону суморну и мучну телевизијску сцену од прошле године, када је госпођа Плавшић, у истом студију у коме се "седма сила" данас просто отима ко ће показати више понизности и удворничког шарма, морала да "интервјуше саму себе", јер нико од данашњих ТВ климоглаваца није се могао спустити на тако низак ниво да разговара са једном "досадном, сенилном и неупотребљивом бабом".

Сувишно је подсјећати да је та "баба" и тада била и данас је, председник Републике Српске.

Шеф
Народне Радикалне Странке
Никола П. Пашић

Број 24

Год. 1994

Чланска Карта
Народне Радикалне Странке

г. Ђорђе Перића
из Чечаве
Српска
Окрузи
Б. Лука

Секретар,

Пред. његовог одбора,

Вријеме
прошло

Још у времену између два свијетска рата Теслић је био врло јако упорниште Пашићевих радикала. Доказ за то је и сачувана чланска карта Народне радикалне странке, извјесног Ђорђа Перића из Чечаве.

ПОЛИТИКА И ЕТИКА

ЗАШТО НАС "МРЗЕ" ?

СВЕ ДОСКОРА ИМАЛИ СМО ПОЛИТИКУ ЗАТУПЉИВАЊА ВЛА-СТИТОГ НАРОДА. БИЛО ЈЕ ДО-ВОЉНО РЕЋИ ДА НАС ЦИЈЕЛИ СВИЈЕТ МРЗИ И ТО НАМ ЈЕ БИ-ЛО ОБЈАШЊЕЊЕ СВИХ ПРОБ-ЛЕМА. АЛИ, У ПОЛИТИЦИ, НИКО НИКОГ НЕ МРЗИ И НИКО НИКОГ НЕ ВОЛИ.

Својевремено је Владимир Мајаковски, одушевљен Совјетском Русијом у пјесмама препуним емотивног набоја, писао да: велика и моћна Русија мора имати сто милиона Њикалаја, сто милиона Петрова, сто милиона Ивана, сто милиона Каћуша, сто милиона Марија... А ми? Ми немамо сто милиона Петрова, нисмо велика нуклеарна сила и морамо хладне главе сагледавати гдје нам је мјесто. У модерној политици, и поред свега моралисања, уважава се само реална снага и реална моћ (број атомских бомби, ми-

лиони људи, привредни потенцијали, вриједност националне валуте...).

Када се нађете за преговарачким столом, нико вас неће питати колико вам је срце, ни какве сте душе и да ли то уопште имате. Српски народ то очигледно у прошлости није знао. Слиједећи Броза и његову, истекако (не) сврстану политику, Срби су пуно издангубили и пуно проблема навукли на себе.

Зар да ми, који нисмо ријешили ни један од својих проблема, рјешавамо проблеме на Рогу Африке, у Заливу Свиња, по Јужној Америци, на Блиском Истоку или у Југоисточној Азији? На челу са Брозом, Југославија је окупала све оно што је било сиромашно и из празне пушке помало запрећивала великим и моћнима.

Велики и моћни, свакако нису мирно гледали да неко организује синдикалне побуне по њиховим ловиштима, па је и то

био један од разлога да Југославија добије по репу.

Срби, који Југославију никад нису схватили као једну интересну заједницу, већ су се према њој односили као заљубљене цурице, у тој одмазди су најгоре прошли.

Поента ове приче је у томе да нас нико не мрзи, нити нас воли и то из простог разлога, што у модерној политици више уопште не постоје те категорије. У релацијама свјетске политике, наивно је очекивати да те воле они који не воле ни свој властити народ. Сва та комуникација, строго је омеђена интересима али за препознавање и лоцирање одређених интереса, треба акумулирати доста знања и пуно политичке мудрости.

Ако ми сами, не будемо јасно знали одредити шта је интерес српског народа, нико нам други неће рећи, ма колико "нас волио".

"НАГРАДНА СКРИВАЛИЦА"

КО ЈЕ МИЛЕ РОНХИЛ?

* Разлика између **ЊЕГА** и Колумба је у томе што је Колумбо открио Америку, а **ЊЕГА** је открила Америка.

* Лист "Српско Ослобођење" редовно га назива "Трактористом" из Лакташа, а након недавне "грешке" царинских органа у Градишки, у којој су заплијењена три шлепера **ЊЕГОВИХ** цигарета, Бањалучани су га прозвали: **МИЛЕ РОНХИЛ**.

* Сви министри у Влади Републике Српске (а има их двадесет и један) ословљавају га са "Господине председниче". Исто тако обраћа му се и чланство (има га мање него минстара) једне политичке странке у Републици Српској.

* Срби који ће тек да се роде на овим просторима, зваће га вјероватно "Кредитор", због дугова које прави по свијету на

Ко је иза Ронхила ?

њихов и рачун Републике Српске.

Неки непознати музички "Нострадамус" вјероватно је предвиђао **ЊЕГОВ** долазак, још у вријеме настанка оне познате народне пјесме:

"Милораде, бекријо, све си паре..."

* У вријеме рата и стварања Републике Српске није се могао нигдје видјети, а ових дана сусрећете га на свим изложима, фасадама, дрвећу, саобраћајним знацима... а најчешће поцијепаног и баченог на пут или тро-тоар.

ЗНАТЕ ЛИ КО ЈЕ ТА ЗАГОНЕТНА ЛИЧНОСТ?

Ако мислите да сте открили о коме је ријеч, а желите да учествујете у нашој игри скривалице, онда 12. и 13. септембра обавезно изађите на изборе и пазите да **НЕ** заокружите **ЊЕГОВО** име или име неког од **ЊЕГОВИХ** коалиционих партнера.

Поступите ли тако, добили сте велику и врло вриједну награду - РЕПУБЛИКУ СРПСКУ.

ЧЕСТИТАМО!

ΠΟΣΠΟΥΚΑ
ΕΡΤΕΚΟΥΜ
ΡΑΖΟΥΚΑΛΟΥΜΑ

ΜΑΤΑΙΝΑ Α ΤΑΡΑ ΜΑΤΑ